

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Az utazó rubel.

Nem mondunk újat, midőn az utazó rubel történetét, vagy ha úgy tetszik, meséjét újra előrántjuk. De most ez nagyon korszerű téma, érdemes vele ismét és ismét foglalkoznunk.

A politikai láthatár nem tiszta, sőt mindinkább beborul.

E század elején Napoleon, a meteor-szerűleg feltűnt parvenü, azt mondta, hogy a század végén Európa vagy Kozákká lesz, vagy köztársasággá. Ez a próféta jövődőlés beteljesülni készül, még pedig első alternatívájában.

Csak a vak nem látja, milyen óriási sikereket arat a muszka diplomácia. Az európai államok a fegyveres béke áldásai között odajutottak, hogy már-már rogyó félben vannak. A legyőzhetetlennek vélt hármasszövetség pedig maholnap hiú ábrándnak fog bizonyulni. Hiszen mikor már a büszke Albion is beadja a derekát a muszka politika előtt, akkor mi sors vár Közép-Európára? Avagy mi értelme volna annak a másik hármasszövetségnek, melynek neve Oroszország—Franciaország—Anglia? Azt már régóta tudjuk, hogy Franciaországot egyedül a reváns gondolata hajtotta Oroszország karjaiba. És most ugyanazon boszú gondolata Angolországot is Oroszországgal való szövetségre bírja. Hogy pedig ebből a szövetségből egyedül Oroszország húzhat hasznot, a napnál is világosabb. A boszúvágy

mindig rosz tanácsadó, pedig tisztán a boszúvágy diktálta Angliának és Franciaországnak, hogy Oroszországgal szövetségessenek! Közös boszújuk tárgya pedig Németország, a mely a leghatalmasabb volt eddig a hármasszövetség hatalmassága között. Oroszország is eddigelé csak Németország félelmes hadserege miatt volt olyan mérsékelt, tartózkodó és békeszerető(?). Most pedig itt az alkalom, hogy mások kaparják ki neki és helyette a forró gesztenyét a parázsból. Olaszországot, mely amugy is nyakig van belső bajával, kezdettől nem vették nagyon komoly tényezőnek, de biztosság okáért őt is foglalatostkodtatták — Afrikában.

Hogy mindezekben a sakkhuzásokban az utazó rubelnek nagy szerepe van, az kétségtelen. Nagyon jól emlékezünk még arra a bizonyos orosz küldöttségre, mely holmi hitkérdések ürügye alatt Abeszziániában érintkezést keresett a végből, hogy adandó alkalommal galibát csináljon az olaszoknak vöröstengeamenti új gyarmataiban, s ha kell az angoloknak is Egyiptomban. Az erő gyengítésére a legjobb eszköz ugyanannak az erőnek megosztása, ma pedig meg lehet osztani az egész föld kerekére. Csak egyenlenséget, fölkelést kell szítani, ez pedig régi s mondjuk hozzá kedvencz, mert kipróbált eszköze a muszka diplomáciának, hozzá még ártatlan is, mert ha itt-ott ügyetlenkedni találnak az emberek, nincs könnyebb, mint dezavualni a »kalandorokat.« Nyílt titok, hogy Orosz-

ország eddigi sikereit Ázsiában és Európában ennek a taktikájának köszöni.

Nagyon rosszul számít Franciaország meg Anglia is, midőn azt hiszik, hogy Németországnak muszka segítséggel való megaláztatása árán saját érdekeiket biztosítják, mert Oroszország mindenképp csak nyerhet. Ha ugyanis a szövetségesek ártalmatlanná tennék Németországot, Oroszország annál szabadabb kezet nyer, a mire már régóta vásik a foga, a török birodalomban, a hol annyira megvetné lábát, hogy hiába emlékeztetnék őt a szövetségesek, hogy nekik is dukálna valamí a zsákmányból. Ez alatt mindjobban közelednék Oroszország India határaihoz, a hol azután egyszerre szemben találná magát Anglia a maga drága szövetségesével, kinek rubeljei rupiákká felváltva már régóta aláásták az elégtelen indusok szép birodalmát. A francziáknak egyelőre ki lehetne szurni a szemüket Elzász-Lotaringiával.

Ime a legjobb uton vagyunk, hogy Napoleon jóslata teljesedésbe menjen, még pedig ép azon hatalmak segítségével, melyek a krimi háboruban feltartóztatták.

Rólunk persze csak akkor lesz szó, ha ezek a tények mind a bevégzett tények sorába fognak tartozni.

Ime ez is tanulság, milyen megbízhatatlan dolog csupán szövetségesekre támaszkodni. Azért legelső és legfőbb törekvésünknek arra kell irányozva len-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Emlékszel-e?

Irta: Tompa Kálmán.

Egy nyári napnak csöndes alkonyatján
Kertben voltunk, jól emlékezem;
Együtt voltunk a vén eperfa alján,
Fehér kacsódba tartva két kezem.
Oly lágyan szólt a pórfiuk danája,
Mít lenge szél szárnyára felkapott —
Hogy kedvet kaptunk — emlékszel reája?
Égen keresni páros csillagot.

Mi elmerengtünk az eperfa alján,
Mely nappal olyan árnyas nyugtot ad,
S a csillagoknak kéklő boltozatján
Kerestem az én boldogságomat.
Majd megkondult a kis templom harangja,
Imára hiva föl a népeket,
Ábrándozó szívünkhez szólt a hangja,
Bezengve erdőt, völgyet, bérczeket.

Csodálva néztünk szét a végtelenbe,
A hold, a csillag mind után haladt,
S a legkisebb zajra átölelve
Csókkal borítám égő ajkadat.
Karomba dőlél vágya életemnek,
S fülembé sügtad az első »igen«-t.
S a csillagok a végtelenbe mentek,
Míg égő kebled keblemen pihent.

»Enyém vagy végre!« — szóltam lázas ajkkal,
»Tündér világom, lelkemnek fele,
Te vagy napom, ki bűvös sugarakkal
A mennyeket is megnyitod velem!
S a bűvsugár, — mely két szememben
Örök világom lesz ez életem . . .
Legyőzől velem vétet, büszkeséget,
Imára hajtva danoló fejem!«

Az éj homály, mely ráborult a tájra,
Oly hirtelen tűnt el szemünk elől;
A hold, ezernyi fény sugarát bocsáta,
S egy új világ derült az ég felől.
A fű, a lomb, a kerti kis virágok
Némán beszéltek édes nyelvükön,
Fényes bogár zümmögve szállt le rájuk,
S regélt tovább a szőlőfürtökön.

Regélt, regélt egy boldogabb világról,
Feltárva benne lelkünk óhaját,
S a kis madár figyelte őt az ágról,
Hallgatva édes zümmögő dalát.
E zümmögésre zengő volt a válasz,
Miként tavasznak első reggelre . . .
S ki Istent fél, — a zengő kis madár az,
Mert glóriában áradt éneke!

Mi hallgatánk a vén eperfa alján,
Kezed forró kezemben reszketett.
Emlékszel-e, az égnek boltozatján
Mi volt fölírva? . . . Örök szeretet!
Ez volt fölírva s ebben lesz reményünk,
Mulandó éltünk vég határáig . . .
A gond között örökre ebben élünk,
S ki ebben él az Urban bizhatik!

A testvérek.

Irta: Priegl Olga.

Véne, ifja a falunak ismerte Jákob Éviczát. Minden hetipiaczkor ott lehetett látni őt a népség közt, mint korallnál is pirosabb szájjával édesen mosolyogva ajánlgatta a ragyogó kalárist, jószagú szappant, olajos-pipi keszkenőt. Ki ne vett volna tőle? — A szép oláh leányok különösen szerették a kalárist s az Éviczánál nem találtak seholy sebbet. Fejőkre jól illett az olajos-pipi keszkenő, jószagú szappan nélkül se lehetett el senki, Évicza hamarabb tud szokott adni a holmijain, s olyankor leült levelet írni Andrejka Sándornak Bosnyákországba, hogy hozzon már friss portékát.

Abba a világtól elzárt faluba, hová madár is csak ritkán tévedt idegen földről, — senki sem tudta úgy az utat, mint Andrejka Sándor.

Mi volt neki a tél zimankója, a nyár izzó heve, ha egyszer Évicza hirtelen. Ott termett rögtön, mint a mesebeli óriás-ember a királykisasszony fütttyentésére.

Szép barna legény volt Sándor. Nyulánk, derékban karsu, s erős mint a vas. A fáták csak úgy bomlottak utána.

Évicza egyetlen leánya volt az öreg Izsáknak. Valamikor gazdagok voltak nagyon, egy-

nie, hogy megállhassunk a saját lábunkon, hogy mire elkérik tőlünk azt a mi a mienk, azt kiálthassuk ellenségeink felé, hát jertek és próbáljátok elvenni, addig pedig vigyázzunk, hogy ide mi közénk ne tévedjen az az — utazó rubel!

Szaporítják az anyakönyvi hivatalokat.

Mióta életbe léptek a deczemberi törvények s a főváros csak 3 anyakönyvi hivatalt kapott, állandó a panasz, hogy ezek nem győzik a munkát, állandó a törekvés újabb hivatalok felállítására. E törekvés azonban mind ezideig hajótörést szenvedett, mert az állam nem akart több pénzt adni. Utólagosan — a költségvetés benyújtása után — még ígért 20,000 frtot, de ezzel nincs segítve a bajon.

Tegnap ismét erről tárgyalt a fővárosi közigazgatási bizottság. Az ülésen maga az anyakönyvi felügyelő tarthatatlannak mondta az állapotokat. Egyik kerületben, a Terézvárosban *már nincs meg az egyensúly az ügyek intézésében, s a másik két kerületben is attól kell tartani, hogy az ügymenetben zavarok fognak beállani, mert a három anyakönyvi hivatal az anyakönyvi ügyek roppant tömegét a legnagyobb erőfeszítéssel sem képes feidolgozni, pedig az ott alkalmazott tisztviselők már majdnem kidűlnék a rájuk nehezedő teher alatt.*

Szerinte a bajt gyökeresen csak úgy lehetne orvosolni, ha minden kerületben külön anyakönyvi hivatalokat állítanánk fel.

A gyűlés hosszas vita után egyhangulag elfogadta *Kammermajer* polgármester indítványát, mely szerint kimondta a bizottság, hogy minden kerületben önálló állami anyakönyvi, hivatal felállítását óhajtja és pedig államköltségen, miután a főváros már annyira meg van terhelve iskolai, kórházi stb. kiadásokkal hogy több terhet már nem vállalhat magára.

Azonban addig, míg a hét új anyakönyvi hivatalt felállítják, négy új anyakönyvvezető helyettes kinevezését hozza a bizottság javaslatba.

A győri püspök aranymiséje.

A korra és rangra legidősebb magyar püspök: Zalka János ma üli pappá szentelésének félszázados jubilaumát.

Nemcsak a győri egyházmegyének ünnepe ez, hanem ünnepe az egész hazai katolicizmusnak. Zalka püspök kezdettől fogva oly kiváló tagja a magyar püspöki karnak, hogy méltán vesz részt az ő örömnepén az egész magyar katolikus világ. Ha politikai viszonyaink nem lennének oly szerfelett züllöttek és elszomorítottok, részt kellene azon vennie a magyar kormányának is.

Egy magyar főpap, aki csaknem harmincz esztendei püspöksége alatt egy millió forintot áldozott a vallás, a nevelés és a jótékonykodás oltárára, aki egy félszázadon keresztül volt a magyarságnak és a tudományak és a vallásosságunk fénkölt lelkü apostola, méltó nemzete hálájára.

Nem embere a zajnak és fénynek, — most is kitér ünnepeztetésére elől, — annál méltóbb, hogy mások keressék felőt.

Egy hibája van: hogy visszahúzódott a politikai éles zajos és kétes piaczárol; és amikor hazájának és vallásának szent ügye tette szólitotta, legtöbbször szemközt találta magát — a kormánnyal. Mert ő csak elveket ismert, alkudozást nem. Ez pedig nagy hiba az elv nélküli liberalizmus képviselői előtt.

Élete javát az irodalom művelésével és a tudomány terjesztésével töltötte. Tanár volt az esztergomi papnöveldeben és a budapesti egyetemen. Szerkesztette a Kath. Néplapot és a Religiót. Irt egyháztörténelmet, ő volt az első ki megírta magyarul a szentek életét. Előkészítette az esztergomi tartományi zsinatot, átdolgozta a szertartáskönyvet. Lelke volt a német világban a legnagyobb magyar demonstrációknak, a híres mária-zelli bucsujárásnak.

Mint püspök igazán egyházmegyéjének élt. Huszonhat templom és 150 iskola épült vagy egészen újból vagy legalább renováltatott, kibővített egyházmegyéjének az ő püspöksége alatt. Templomokra és azok belső felszentelésére több mint 200,000 frtot, iskolákra 300,000 frtot áldozott. Győrtől tápintézetet alapított (egyetlen kath. intézet egész Dunántúll), melyben 100 ifju nyer ellátást. A miniszter nem rég mondott köszönetet Zalka püspöknek, azért mert püspöki székhelyén a kir. kath. képezde számára 43,000 frt költségen új épületet emelt s a tanárok fizetésének javítására évi 3000 frtot biztosított.

A királynak tanácsosa, a legmagasabb kir. herczegnek meghitt, bizalmas embere az aranymisés győri püspök. Ő adta József főherczeg fia mellé azokat a derék nevelőket és tanárokat,

akik oly magyar érzelmeket oltottak a kir. herczegek sziveibe.

Az, aki a mária-zelli nemzeti bucsujárás-kor annyi érzéssel tolmácsolta a magyar nemzetnek egy jobb jövőbe vetett reményét, aki a koronázás előtt kilencz esztendővel hirdette a feltámadás hajnalát, az volt az első most is, mikor a magyar püspökök a millennium megünnepezésére hívták fel papjaikat és hiveiket.

A magyarok Istene, aki megengedte érne Zalka püspöknek a mai örömnepet s őt annyi sok jóra serkentette egy félszázad alatt, nyujtsa hosszúra azt az életet, mely a magyar egyházra annyi áldást és fényt hozott!

Magán életéről és nyilvános szerepléseiről nagyon keveset lehet mondani. Ő pusztán egyházi teendőinek és főpásztori hivatásának él, és sem a politikai sem a társadalmi élet zajába nem vegyül.

De ha aktív részt nem vesz a politikában, Zalka azért tetőtől talpig alkotmányos ember, a ki önzetlenül szereti nemzetét. Politikai nézeteiben konzervatív, de e meggyőződésének súlyt és külső kifejezést még a választások alkalmával sem szokott adni.

Egyházmegyéjének kormányzásában befolyást nem tűr. Püspöki jogkörének teljes tudatával, fényes helyzetének teljes önértékeléssel rendelkezik. Átérti az apostol szavait: Sic nos existimet homo, tamquam ministros Christi!

Valódi egyházfejedelem, a ki imponálni nemcsak tud, hanem akar is.

Emelkedett gondolkozása és jószívü ember. Környezete iránt nyílt szívü és bizalmas. Szolgazemélyzetét szereti, s midőn két háziszolgája pár évvel ezelőtt fürdőközből a Dunába fulladt, a jószívü püspök napokig elsirt, s a katasztrófa hónapokig megviselte.

Midőn egy kedves inasát katonának elvitték, a püspök folyton érdeklődött sorsa iránt, s megígérte, hogy minden altiszti csillagját 50 forintjával fogja jutalmazni.

Soproni deák korában egy becsületes szabó mesternél volt szálláson. Egy alkalommal a szabó kanonoki muzettát készített, s tréfásan oda szolt a kis deáknak, ki már akkor a papságra készült:

»Hát neked mikor lesz majd ilyenre szükséged?»

A deák folytatta a tréfát és így felelt: »Majd annak is eljön az ideje s akkor nem feledkezem meg mester uramról sem.«

S a tréfából valóság lett. Zalka János az egykori soproni deák bevonult a győri püspöki rezidenciába.

És ime egyik napon egy öreg ember jelent meg előtte, ki gyalog jött Sopronból régi kosztos deákjához. A püspök megemlékezett ígéretéről, —

szer azonban, — mintha csak megátkozták volna Jákob Izsákot — úgy pusztult el mindene. Háza, birtoka. Malmait elragadta az ár, kecskéit elhajtották a móczok. Ő maga betegségben szynlődött s mire úgy ahogy kiépült belőle, szeme világára hályog borult. Egyetlen reménysége a tizennégy esztendőös Évicza tartotta benne a lelket.

Évicza rászolgált erre a reménységre s büszke volt apjára. Dolgozott, s ha nem is volt minden oly bőven, mint az előtt, — legalább szükségét nem szenvedtek.

A sors akkora jött vetette hozzájuk Andrejka Sándort. Évicza tekintete találkozott a Sándoréval, s e tekintet, mint szerelmi zálog maradt kicserélődve lelkeikben.

Sándor csak arra várt, hogy üzletével egy kis vagyont szerezhesen magának. Legyen mire elvenni Éviczát. Ügyessége, takarékosága által már nem messze volt céljától.

Apja, anyja rég elhalt. Volt egy kis huga is, de az még akkor elpusztult, mikor a háborus időkben elvitték őket egyik távoli rokonukhoz, Jákob Izsáékhoz. Ugyanoda, hová ő most portékát szokott vinni, s hol a szívét hagyta.

Sem az öreg, sem Évicza nem tudott erről. Jákob Izsák nem sokat törődött a fiuval, Évicza hallgatott róla, s még csak a nevét se említette.

Sándor meglepetésnek tartogatta a fölfeledést. Most legutóbb aztán úgy indult el

Bosnyákországból, hogy vissza se megy Éviczák nélkül.

Be sokszor álmódott már erről, s most már való lesz az álom, betelik vágya, óhajtása.

... Az öreg Jákob Izsák künn sütkérezett szundikálva az őszi verőfényben. Sándor lépteire fölnesselt, s feléje nyujtotta kezét.

— Te vagy Évicza? — szoltalt meg gyöngé hangon.

— Nem, nem leányod, fiad áll előtted, — igen, ha te és Isten is úgy akarja. Andrejka Sándor vagyok, régen szeretem Éviczát, add reánk áldásodat!

Jákob Izsák arca fehér lett, fehérebb, mint haja, mely körül imbolyogva csapongott a szeptemberi lég.

— Hogy mondod, te Andrejka Sándor vagy, Andrejka Sándor, — ismétlé — s szereted a leányomat. Oh irgalmas ég, most zaditod rám csapásaid legnagyobbikát!

Jákob Izsák reszketett, világtalan szemei tévován forogtak üregeikben.

— Menj, menj szerencsétlen! — folytatá, s csontos ujjait kísértetiesen emelé föl Sándor előtt, — Évi nem lehet a tied, Évi testvéred, igen, testvéred... Hallgass csak ide, jer közelebb, hogy jobban megérthess.

... Évi s te nálam voltatok. Te nyolcz-tíz éves lehettél, Évicza alig három hónapos rivó poronty, akkora s éppen olyan, mint az én kis igazi Éviczám volt. Furesa játéka a sors-

nak. Szalagot kötöttünk az egyiknek a karjára, hogy megkülönböztethessük őket, igen... No, s egyszer csak jött a sárga ember s rálehel az egyikre, — — arra — — arra, a kinek a karjára szalag volt kötve... Az volt az enyém, az egyetleny! S mit tettem? Leoldtam a szalagot s rákötöttem a másikra. Nem az én Éviczám halt meg! — kiáltottam — nem! hanem az a másik, igen, azt vitte el a sárga ember! S az én gyermekemet, úgy temettük el, mint Andrejka Éviczát. Érted tehát, pedig az enyém volt, igen az enyém, a te testvéred pedig él! . . .

Hangja elrekedt, arcizmai rángatództak. — Siess, menj innen még Évi vissza nem tér. Ne lásson ő téged többé soha! Rejtsd el magad előle, — kérlek — hadd felejtsem el. Oh menj! menj!

Sándor végig húzta kezét homlokán, letörölve róla a hideg veritékcsöppeket.

— Mit beszélsz Jákob Izsák! — kiáltá szóhoz jutva — el akarsz ámitani lányod másnak szántad!

— Isten légy irgalmas! — — nem hiszi! — — Esküszöm, esküszöm! Évi testvéred! Menj, fuss innen Andrejka Sándor!

Mint valami álomkóros támolgyott ez az utczára. . .

. . . Jákob Évicza pedig aztán még sokáig várta a mátkáját. Este, reggel kiment a ke-

szívesen fogadta az öreg szabómestert, s nyugdíjat rendelt a szegény embernek, melyet az haláláig élvezett is.

*

Fellépése, határozott modora egyszerű, de egy kissé tartózkodó. József főhercegnék azonban mégis Zalka a legkedvesebb püspöke, s magas családja többször megtisztelte már főpapi palotáját látogatásával.

Konyhájára nagyon sokat ad, de ő maga a legegyszerűbben étkezik. Ki nem állhatja a francia ételeket, és szakácsával folyton zsörtölődik, hogy miért csinál neki annyi pancsot.

Egyszer egy jó ismerősének bizalmasan elbeszélte, hogy ő sohasem evett még olyan jóízűt, mint a milyen jó aszalt körtét szokott neki szegény édes anyja karácsony böjtjén főzni. Mikor ezt a szakács meghallotta, minden művészetét az aszalt körte főzésére fordította, — de a püspök szájaízét csak nem találta el. Pedig azt hiszem a különbség nem annyira az aszalt körtében, mint a kor és viszonyok különbségében rejlett.

*

Buzgó és mélyen vallásos kedélyű pap. Szigoru egyházi felfogása és feddhetlen erkölcsi élete van. A nőkre nem sokat ad, s ha a középosztályhoz tartoznak, kivétel nélkül csak asszonyságnak cizmezi őket.

Pachomius korával tart, mely a nőt ianua diabolinak tartotta.

Magára rendkívül vigyáz, s ha jól fűtött szobáit elhagyja, mindig zárt kocsiiban távozik.

Papjait szereti, de a kellő erkölcsi szigorral bírálja tetteiket.

Javadalmát feltétlenül rendben tartja, s mintaszerűen kezelteti. Nagyobb birtokait gyakran megtekinti, s ilyenkor előre örül már a cselédség, mert a püspök nemesak méltányolja, hanem meg is jutalmazza a munkásabb kezeket.

Szanyban — sopronmegyei birtokán — gyönyörű lótenyészete van. Egykor váratlanul lepte meg a püspök a ménest, s miután mindent rendben talált beszédbe ereszkedett a 13 éves csikós bojtárral. Elővett egy ezüst forintot, s a bojtár felé nyújtotta. Mikor a gyermek érte nyult, inceskedve visszarántotta. Ez kétszer-háromszor ismétlődött, de a bojtár annyira kijött a flegmájából, hogy akaratlanul kitört belőle a szó.

— Tegye kee bolondd az öreg apját!

A püspök szótlánul vágta zsebre a forintot és sietett felülni kényelmes hintójába.

*

Zalka olyan ember, a kiről rosszat mondani még az ellensége sem tud. Pusztán hivatásának él s mint ilyen hozzáférhetetlen.

Ennek köszönheti azon fényes egyházi kitüntéseket, a melyekben évek során át részesült.

Főpapi kötelességének körén kívül nem terjeszkedik, de mint egyházmegyéjének lelkiismeretes, buzgó főpásztora, örök érdemeket szerzett magának a katolikus hitélet terén.

resztuttra elébe, bámulta a jövő-menő fellegetket, — talán azok hirt hozhatnának róla.

Hány levelet küldött már utána, ugyan hova maradhatott?

A portékája elfogyott, nem volt a ki hozzon. Vigasztalója sem maradt, az öreg Jákob Izsák elment a másvilágra.

Csak ugy tengődött Evecza itt is, ott is. Titkolt bu emészette, napokig szótlánul elüldögélt, nem evett, nem ivott. Leesett a hó el is olvadt, s az oláh favágók egy szép barna bosnyák legényt találtak a barlangi hasadékokban. Szegény szerencsétlen utas lehetett. Betakarták száraz levéllel, elmondtak egy »Miatyánk«-ot fölötte s sziklatörmelékét gurították a hasadék elé. Minek bolgatnák álmát.

Jákob Evecza mindennap el megyen arra. Szemeit révetegen jártatja körül, időnként lehajol s fölszedi az utszéli kavicsot köztöjébe.

— Gyöngy, kincs! — suttogja — oh az a Sándor, hogy nem tudott rá vigyázni, elszórta az uton őket. De neki is itt kell lenni valahol, — folytatja kezét szívére szoritva — s nap hosszant elődög a hegyek közt.

Hetipiaczra aztán fölviszi a talált gyöngyét, kalárisát. Odavegyül a népség közé, ajánlhatja, még mosolyog is hozzá, de olyan furcsán, hogy a jámbor oláhok keresztet vetnek láttára, s fejüket elfordítják, mikor filléreiket dobják feléje.

Igazi tolerantia.

Innen-onnan négy hónapja lesz, hogy a polgári házasság, az állami anyakönyvvezetés és a többi »nemzetholdogító« egyházpolitikai reform életbelépett. Maguk a liberálisok nagyobb szerű rázkódtatástól tartottak, mely véleménynek maga Perczel belügyminiszter is nem egyszer adott kifejezést. »Az életbeléptetés sokkal simábban ment végbe, mint várni lehetett volna«, — így nyilatkozott a pénzügyi bizottságnak ülésén tíz napi tapasztalat után, így néhány nappal később az országgyűlésen. Ez, a kormányra lidércként nehezedett félelem aggodalmat árul el, azt az aggodalmat, hogy a nép nagy ellenállást fog kifejtteni az új törvényekkel szemben.

A rossz sejtetem nem valósult, az ellenszégülés elmaradt, amit határozottan a papságnak kell érdemül felróunk. Ha a papság a lelki gondozás mellett a hivek földi boldogságával, ideiglenes érdekével oly édes-keveset törődnek, mint az állam polgárainak javával, akkor anynyi embervér folyt volna széles e honban, hogy a törvényeket is, a hozzájuk tartozó tengersok rendeletet is embervérrel lehetett volna beleírni a tárba. Csak egy szó kellett volna a papság részéről és őrzöngésbe hozza a nagynehezen visszafajított szenvedélyeket, egy szó, hogy polgárháboru, testvérharcz színhelyévé tegye hazánkat. Rendelkezésére állott volna a papságnak az az eszköz, mely Mohammed katonáit oly félelmetesen lelkesítette. Vallási színezetet öltött volna, kellett volna öltetnie a lázadásnak, két sereg állott volna egymással szemben, egyik azzal a hősiessé, halálmegevető bátorsággal a szívében, mely a nemrég lefolyt japán-chinai harcban a japán katolikus csapatot bámulat és csodálat tárgyává tette, a másikat tisztán a dicsőségiszomj és esetleg bosszuvágy hevítette volna ideig-óráig. Melyik rész indult volna biztatóbb kilátásokkal a véres harcba?

Hanem a papság nyugalomra, csendre, megadásra intette a népet, még kezére járt az államhatalomnak azzal, hogy a hiveket felszólította, felkérte az új törvények szabta kötelességek teljesítésére, hogy felvilágosította az embereket, mi a teendőjük a megváltozott viszonyok között. E nemeslelkű szíveség nélkül hányszor összeütközésbe jött volna a köznép az új törvényekkel akár tudatlanságból is, hiszen a világi hatóság pusztába kiáltotta ki az új törvényeket, alig tudott itt-ott egy embert fogni, aki az anyyi kötelességgel járó ujtások kihirdetését meghallgatta volna.

És a Csáky-féle buta tömeg, a Perczel-féle félrevezetett, felizgatott népreteg hallgatott a papság csillapító szavára, engedelmeskedik az istentelen törvényeknek — nem csekély önmegtagadással. A valóságosereny magaslatáig emeli föl a köznép az önmagán való uralkodást. Megirigyeltem a stomfai néppárti választókban azt a keresztesény tökéletességet, hogy a zsandárok durva bánásmódjára méltán felingerlödött haragjukat lelki vezéreik egy kézmozdulatára képesek voltak letürtöztetni. Itt kitört volna a harc a papság riadója nélkül is, csak szenvedőlegesen kellett volna neki viselkedniök. Ha kétségtelen jogában, legszentebb meggyőződésében sértik a népet, akkor nem ismer tréfát.

Örvendenünk kell annak a nagy befolyásnak, melyet a papság a népre gyakorolni tud. Örvendünk is, hiszen a jelen sivár körülmények között, ez az egyetlen oázis, mely felüdit, ez a horgony, a jobb jövő reményének horgonya. Ez fog a szabadelvűség vakmerő útjának előbbutóbb gátat vetni. Hogy még ma nem, hogy még holnap nem, az ne csüggeszzen el bennünket, hisz Isten is hat nap alatt teremtette a világot, jóllehet éppen olyan jól egy nap alatt is megteremthette volna.

Örülünk mi, ha annak a feszült viszonyoknak, mely a nemzet meg a hatalmat a nemzet nevében kezelő oligarchák között fönnáll, kiszámíthatatlan rossz következményei nem aggasztanak. A magyar nép mindenkor híres volt arról, hogy alkotmányáért élt-halt, fölládozott azért mindent, »vért, vagyont és éltet«. De ha apránként, oly választásokkal, amilyen a nyit-rai meg a stomfai volt, a választók jegyzékének meghamisításával, az új törvények életbe léptetése körül tapasztalt erőszakossággal kiöljük a népből az alkotmány iránt való érdeklő-

dést, lelkesedést, szeretetet, csoda lesz-e, ha tespedés áll majd be és nem akar, nem tud a nép majd akkor sem helyt állani, midőn végveszedelemben forog maga az alkotmány? Ami II. Józsefnek egy csapásra nem sikerült, azt kívinnék Bánffyék, ha még soká megtünné őket a nemzet a nyakán, mint akik alatt az alkotmányban »lassu méreg, lassu halál emészt«. A stomfai választó azzal a kérdéssel állit meg mostanában minden útjába kerülő uri embert: »Megsemmisítették-e már odafönn a választást? Csak van még igazság a földön?!« Ezek a szegény, pánszlávizmussal gyanúsított és vádolt polgárok még olyan eszményi színben látják a mi kormányzatunkat, hogy bajos volna velük elhítenni csak a lehetőségét is annak, hogy a hirhedt választást az urak odafönn helybenhagyják. Tessék már most elképzelni azt a lelkiállapotot, hogyha ez a jámbor népség eme várokozásában csalódní fog, hogyha arról kell neki meggyőződnie, hogy azokat a botrányos kegyetlenkedéseket az önmagukról megfélekedzett alantass közegek nem saját szakállukra üzték, hanem hogy azok magánál a kormányznál is jóváahagyással, helyesléssel találkoznak!

Ilyen nép aztán lelkesedjék az ezredéves ünnepélyen! Hogy mily egészségtelenek a mai közállapotaink, arra kiáltó bizonyíték az eddig megjelent püspöki körlevelek ama közös jellemvonása, hogy a főpásztoroknak be kell érniök az eszményi hazaszeretet hirdetésével és hogy nem tesznek említést az ezredéves országos kiállításról, nehogy ama gyanuba keveredjenek hiveik, a nemzet többsége előtt, mintha a kiállítás rendező kormánypárttal összeköttetésben állanának. Mi szeretjük a hazát, de sajnos, a hazával magát azonosító mai kormányt nem szívelhetjük.

Dr. Patácssy.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 14.

Az érett és éretlen eszmék nagy cséplőgépében, a képviselőházban ma aránylag előkelő hangon cibálták meg a kormány két tagjának költségvetését.

Ezek a budget-viták époly unalmasak, mint amilyen fontosaknak kellene lenniök. Az állam beléletének legfontosabb aktusa a költségvetés tárgyalása, s realiter alkotmányos államokban a kormány életképességének próbaköve. Nálunk semmi, mindenkor változatlanul elmondják az ellenzéki pártok a maguk sablonos, minden évben matematikai pontossággal elsíratott panaszait, — s a ház többsége minden évben elfogadja a költségvetést. Ugy, hogy a hirlapírói karzat nagy praxisu munkásai már az ülés megkezdése előtt papírra vetik, hogy Madarász József bátyánk mint menydörög ifju hévvel az átkos kormány és Bécs-Ausztria ellen, mely Magyarország függetlenségét lábbal tiporja, — hogy Thaly Kálmán miket beszél a kurucz korszakról és a reformáció üdvös voltáról, mikor a király személye körüli miniszterium segédhivatalnokainak fizetéséről vagy a fillokszeráról van szó, — hogy Hermann Ottó miként argumentál a magyar nyelv és az atheizmus mellett, — hogy Apponyi micsoda pózba helyezkedik, hogy nemzetiszínü közhelyeit taps jutalmazza, — mindezek olyan dolgok, a melyeket a hirlapírók még a gyorsírók előtt megírnak.

Jönnek azután a hazabeszélők, az ifju vagy henye képviselők, akiknek részint idejük, részint a tehetségük kevés ahhoz, hogy a szavazások kivételével szót emeljenek a házban. Ilyenkor azonban mégis megkísérelnek egy »csatlakozást a tisztelt előttem szóló képviselő beszédéhez«, amik előtt még-még elmondanak egy-két frázist vagy bombasztot a képviselőház egyik régibb évfolyamu naplójából kiböngészve. Nohát ez nem bün, mert hát utóvégre otthon is kell tudni a választóknak, hogy

a nagyságos képviselő úr az igen fontos budget viták alatt fölemeli nagybefolyásu szavát az érdekükben, s így nem hiába szedi fel a képviselői fizetését.

Az pedig, hogy a budget-viták 50%-át a régi naplókban tanulják be, — még kevésbé bűn. Megegyezik az nagyobb politikussal is.

Szilágyi Dezső pedig elismert kapacitás a parlamenti szónoklat terén. A nyolczvanas években mondott egy remek beszédet a házban. Negyedfélórát tartott, s az egész ház feszült figyelemmel hallgatta végig a nagy genie-re valló beszédet. Perczekig tartó taps volt a ház elismerése, miközben Szilágyi nem csekély büszkeséggel szorongatta a gratuláló tisztelt képviselő-társak és barátok kezeit.

Amint azonban a taps lecsillapodott, felállott a szélsőbalon egy szürke emberke, — már nem emlékszem, talán Irányi Dezső, — egy iszonyu nagy könyvvel a kezében, és így szól:

— Tisztelt Ház! Miután e kitünő beszédet, mely valóságos ragyogó példánya az ékesszólás művészetének, ilyen nagy érdeklődéssel végig hallgatták, — azt hiszem, kis figyelmet nekem is szentelnek, ha ugyanezen beszédet — **angolul** felolvasom.

S elkezdett olvasni, az angolul értő képviselők pedig már egy perc mulva konstatálták, hogy Szilágyi beszédét igen kitünő, **szórol-szóra** hű angol fordításban olvassa. Hanem Szilágyi ekkor már elpárolgott a teremből.

Hogyan lehet tehát, hogy ez az angol fordítás olyan hamar elkészült, s olyan hamar ki is nyomtatták?

Ugy, hogy a nagy Dezső Pittnek, a zseniális Pittnek, Anglia legnagyobb parlamentaire-jének egyik kitünő beszédét szórol-szóra lefordította, betanulta, s mint a sajátját a tisztelt házban elmondta. S igen büszke és önértetes arccal fogadta a képviselő urak gratulációit a beszéd elmondása után.

S ki tudja ezt a skandalumot Szilágyiról, a magyar politika e nagy alakjáról, a legkiválóbb szónokok egyikéről? Senki. Néhány képviselő s néhány skribler.

A világ gyorsan, de olyan gyorsan felejt!

*

A horvátoknak is elfeledte a tisztelt ház a zágrábi hecczeket. A budget-t legalább nagy nyugodtan, szemrehányások nélkül nagy többséggel elfogadták.

Egy skandalum azonban mégis történt a horvát-szlavon tárcza költségvetésének tárgyalásánál.

Josipovich Imre, aki Zágrábban a magyar királyt és a magyar államot képviseli, — a horvát tuzók álláspontjára helyezkedett, s kijelentette, hogy bolondok voltak a horvátok, mikor 1877 tavaszán elfogadták Andrassy ajánlatát, s hűek maradtak Magyarországhoz, amelyhez a jog, a történelem és a létérdek kapcsolta őket.

Ha Bécsbe mentek volna, jobban állának mint ma, mondá a miniszter a magyar képviselőház gyűléstermének közepén.

Különbben hármily szőgyenletes dolog is, Josipovicsnak igaza van. Mert botrány az, amit a magyar állam nevében Josipovits, Khuen-Hédervary s egyes urak elkövettek, **kiölték** a népből az alkotmányosság érzetét, óriási választási censt róttak a szegény népre s a közigazgatás, — és a magyar szisztémájú ott is, de csak ott igazában. Ámbár az is igaz, hogy annál könnyebb a felsőbbség céljainak megfelelő basáskodás, minél messzebb van az ember a világ végén, valahol lenn a Dráván

tul, ahova csak akkor megy az idegen ember ha »külömbeni elővezetetés terhe alatti« meghívót kap. Bánffy nem alkot, csak másol a közigazgatásban és a választásoknál, amikor horvát szisztémájú közigazgatást csinál és horvátos választást Nyitrán, Stomfán, Girálton.

A miniszter ur magyar ellenes szózata után beszélt aztán egy horvát képviselő, Tomasich Miklós, aki több hazaszeretetet árult el, mint a miniszter, s a felszínre került »trenga Dei«-vel harmoniában békejobbot ajánlt fel a magyaroknak.

Ezzel aztán letárgyalták a »kisebb tárczákat is.«

*

Jönnek nagyobbak, s mindjárt a legnagyobb a **belügyi**.

Mindjárt politikusan osztották be a szavazatokat, először jönnek a kicsinyek, s azután a matadorok. Apponyi, a nagy békeapostól is lemaradt a mai ülésről, mert a »bevezetés« sok időt vett el.

A függetlenek lándzsása, Babó Emil mindjárt az egész vonalon megkezdte a támadást, a maga »szerény« tehetségéhez képest.

Ámbár nem bolondság, amiket hangoztatott. Hogy tenni kell valamit a választásokszabadságának visszanyerése érdekében, — hogy a főispáni intézmény regenerálandó a **felelősség** elve alapján.

Ez csak természetes következménye volna miniszteri felelősségnek. Az is helyes, hogy a főispánság kvalifikációhoz kötések. Mert mégis csak botrány, hogy három középiskolai osztályt végzett, közönségesen abszolút műveletlenségben szenvedő s lassú gondolkozásu emberek lehetnek főispánok.

Utóvégre a miniszternek nem ártana semmit, ha a főispánok mind képzett és alkalmas emberek volnának, — de Istenem, akkor új színekurákat kellene teremteni lármás vagy koncra éhes, esetleg kibuktatott képviselők elhallgatására vagy jutalmazásra, s a budget, a szegény budget úgy meg van terhelve — —

Az egészen más, ha a belügyminiszter ur az 5. szolgálati év után a képviselői teljes nyugdíjat proponálná, — ezt nagyon sokan megszavaznák. Mert nyugalom után édes a pihenés. — — — —

Hanem szép lassan mégis beleveztek a nagy stíli beszédekbe.

De ez még csak a praeludium, a noviciusok önképzése, holnap jönnek a **debatterek**.

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Perczel Béni, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Josipovich Imre, Dániel Ernő, Darányi Ignác, Erdélyi Sándor, Jósik a Samu báró.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja az akadémia kérvényét az 1843/44. évi bünygyi javaslatok összegyűjtésének költségei tárgyában. Kiadatik a kérvényi bizottságnak.

Következik a napirend: a **kisebb tárczák költségvetésének folytatása**.

A horvát kérdés.

A horvát-szlavon-dalmát miniszter és személyete tételénél

Szederkényi Nándor szólal föl. Megemlékezik a legutóbb lezajlott zágrábi botrányokról s azt mondja, hogy Horvátországban oly irányzat vergődött tulsulyra, mely méltó elégedetlenséget kelt a magyar nemzet körében. Horvát és magyar századokon át küzdött egymás oldalán, egymásra utalja őket nemcsak a tör-

téneti hagyomány, hanem a két testvérnemzet külön-külön érdeke is.

Epen ez okból csak a legnagyobb sajnálattal szólhat azon irányzatról, mely a zágrábi tüntetésekben nyert kifejezést s a mely irányzat felülkerekedését az irányadó, a vezető politikai körök későn ismerték fel.

A jelenleg divó képviseltetési rendszerben is nagy hiba rejlik. Erről azonban most részletesen nem szól, mert a horvát képviselők ügye a mentelmi bizottságnál van s nem akar semmi irányban befolyást gyakorolni.

Sürgeti a mentelmi bizottság jelentésének napirendre tűzését, hogy a kérdés mielőbb gyors és kielégítő megoldást nyerjen.

A tételt nem fogadja el.

Beöthy Ákos a horvát kérdéssel most részletesen nem akar foglalkozni. Felvetettét ugyanis az Isten békéjének, a Treuga Dei kérdése; nem tartja tehát opportunusnak a parlamenti háboruszkodást, addig, míg e kérdés jobbra vagy balra el nem dől. Másrészt meg lesz alkalma a képviselőháznak e kérdéssel bővebben foglalkozni a mentelmi bizottság jelentésének tárgyalása alkalmával.

Kéri az elnököt, hogy a mentelmi bizottságnak a horvát képviselők ügyére vonatkozó jelentését mielőbb tüzze napirendre.

Egyébként a tételt megszavazza.

Josipovich Imre horvát miniszter: A képviselőháznak bőven volt alkalma a horvát kérdést pertraktálni s talán bővebben is pertraktálta, mint azt a zágrábi események megérdemelték volna. De hagyjuk ezt! történt, ami történt. A kérdés minden esetre nem mérgesedett volna el annyira, ha az ellenzék több időt szentel a horvát viszonyok megismerésére.

Utal arra, hogy a horvátok mindig jobban szítottak a magyarokhoz, mint Bécshez. Emlékezteti a házat, hogy 1867-ben ép azok a férfiak tiltakoztak az ellen, hogy Bécsbe összejöjjenek a horvátok, akiket most az ellenzék legjobban szidalmaz.

Pedig ha a hívásra Bécsbe mennek, talán jobban állának, mint állanak ma. (Nagy mozgás a baloldalon.)

Mindaddig, míg meg nem szűnik annak a teoriának fejtegetése, mely Horvátországot Magyarország alá szubordinálja, a horvát kérdés sem lesz megoldható.

Ajánlja a mérsékletet az ellenzéknek, nem azért, mintha a kormány vagy a horvátok félnének, hanem azért, hogy ne izgassák ok nélkül a kedélyeket. Hisz ugyanis csak haza, választóiknak beszélnek.

Kéri a házat, szavazza meg a tételt.

Ugron Gábor néhány rektifikációt kíván tenni a horvát miniszter beszédére. Nem tartja helyesnek azt a politikai felfogást, melynek a horvát miniszter kifejezést adott.

Horvátország Magyarországnak kiegészítő része; attól elválaszthatatlan s nem egy külön állam. Nem áll módjában Horvátországnak Bécs vagy Magyarország között választani. A magyar nemzet mindig meg tudta védeni jogait, megvédte volna Horvátországgal szemben is.

Horvátországgal szemben a magyar nemzet mindig nemes lelki volt; a legszélesebb körű autonómiával ruházta fel, sőt annyira ment, hogy a horvátokat önálló politikai nemzetnek ismerte el. Ezzel szemben Bécsben csak az összbirodalom megalkotásának eszméjével találkoztak volna.

A magyar nagylelkűség után elvárta volna a horvátoktól, hogy a magyar nemzettel szemben, mint szerető testvérek viselkedjenek, nem pedig mint pörösködő atyafiak. (Zajos tetszés.)

A költségvetést nem szavazza meg. (Zajos éljenzés.)

Josipovich Imre horvát miniszter félreértett szavait igazítja helyre. Ugy látja, hogy Ugron őt egészen félreértette. Hisz ő nem tagadta azt meg, hogy Horvátország Szent István koronája alá tartozik, s a közjogi törvényeket maga is a legszigorubbán végrehajtatni és megtartatni kívánja.

Tomasich Miklós szólásra áll fel.

Elnök: A vita már befejeztetett, majd a következő tételről szólaljon fel a képviselő ur. A ház többsége a tételt megszavazza.

A bekülvő horvátok.

A személyi járandóságok tételénél

Tomasich Miklós szólal fel. Hosszasabban foglalkozik a Magyar- és Horvátország között fennálló közjogi kapcsolattal s azt mondja, hogy Horvátországot Magyarországhoz fűzik nemcsak a százados küzdelmek, melyeket együtt vívtak a százados küzdelmek, melyeket együtt vívtak meg, hanem az a törekvés is, hogy a horvát fentarthassa nemzeti individualitását.

A horvát nemzet, ha reá bizonyos vonzó erőt gyakorol is a délszláv törekvés, e törekvésnek mindig ellene tudott állani, mert első sorban nem délszláv volt, hanem horvát s kellő időben fel tudta ismerni az osztrák törekvéseket.

A horvátok a millenáris ünnepélyre egy szép ajándékot fognak elhozni, a magyarok iránt érzett bizalmat. Ez pedig szép és nemes ajándék.

Épen a napokban olvastam a váradi bi-boros pástörlevelét. Az volt ebben mondva, hogy midőn Vörösmarty fiait megtanította a Szózatra, kihagyta e két sort:

Vagy jönni fog, ha jönni kell
A nagyszerű halál . . .

Uraim! Az ezredéves ünnepély küszöbén állunk. Fogjunk kezét bizalommal, tegyük félre minden kicsinyeskedést, tartsunk össze rendületlenül, akkor mi is elhagyhatjuk a Szózatból e két sort s minden aggodalom nélkül nézhetünk a jövőbe.

A tételt elfogadom. (Éljenezés. Szónokot többen üdvözlék.)

Ugron Gábor néhány megjegyzést téve **Tomasich** beszédére, azt mondja, hogyha minden horvát úgy fog gondolkozni, mint **Tomasich** s ha neki sikerül az általa vallott elveket átvenni a horvát köztudatba is s ott viszhangot kelteni, akkor a horvátok s magyarok közös működésében aligha fog diszharmonia előfordulni.

Kossuth Ferencz rövid felszólalása után
A ház a tételt elfogadja.

A belügyminiszter budget-je.

A **belügyminiszterium** tétele következtet ezután tárgyalás alá.

Fluger Károly röviden szól a tételhez. Fejtegeti azon hiányokat, melyek közigazgatásunkban még mutatkoznak. Mindazonáltal a tételt elfogadja, mert az által biztosítva látja azt a jogvédelmet, melyre minden állampolgárnak szüksége van.

A választási visszaélések.

Babó Emil beszéde elején a választási visszaéléseket pertraktálja.

E visszaélésekkel már oly részletességgel foglalkoztak, hogy azoknak tárgyalását már szinte nevetségesnek tartják.

De foglalkoznunk kell azokkal, mert hovatovább a viszonyok mindinkább rosszabbodnak, amiről az időközti választások eklatáns bizonyosságot tesznek.

A kormány minduntalan szabad választásról beszél s ugyanakkor lázasan munkálodik a kerületek preparálásáról. Preparálják pedig a választó kerületeket a választási névjegyzékek erőszakos s a való igazság arczulesapásával történő összeállításával. De azért szabad és alkotmányos választásról beszélnek.

Szól azután azon igazságtalanságokról s erőszakoskodásokról, melyeket a főispánok a megejtett megyei tisztújításokon elkövettek. E választásokat úgy vezették, hogy nem tekintettek semmi egyébbe, csak arra, vajjon a megválasztottban a kormány megbízható politikai tényezőt nyer-e vagy nem. Ha e tulajdonság hiányzott, elejtették a legrégebb tisztviselőt is.

A mostani rendszer mellett lehetetlen, hogy Magyarország közigazgatása egészséges legyen mindaddig, míg a kormány a köztisztviselőjében nem lát mást, mint politikai hatalmának uszályhordozóját, közigazgatásunk nem fog megfelelni a modern állam egészséges követelményeinek.

Megemlékezve a nemzetiségi kérdéstről, azt mondja, a kormány fél erőteljes, magyar nemzeti politikát folytatni s kész nemzetiségi paktumra is, ha hatalmi érdeke úgy hozza magával.

Mivel úgy látja, hogy a kormány politiká-

jával szakítani nem tud, a tételt nem fogadja el, hanem hat. javaslatot nyújt be.

Utasítsa a képviselőház a kormány tagjait, hogy a főispáni állásokat a felelősség szellemében átalakítsák, azt minősítéshez kössék, léptessék életbe a közigazgatási s fegyelmi bíróságokat s általában adják meg mindazon garanciákat, melyek a választási visszaéléseknek elejét vegyék s ezekre nézve terjeszsen be törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti. Szünet után.

Bujanovics Sándor szólott a tételhez. Alkotmányos országban a legfőbb követelmény az, hogy a nép igaz akarata kifejezést találhasson. Ezt czélozza a népképviselői rendszer.

Ha vizsgáljuk, hogy a belügyminiszter, mint a törvényes állapotok legfőbb öre, mikép teljesíti kötelességét, úgy belátjuk, hogy a belügyminiszter működése sehogyssem egyeztethető össze az alkotmányosság követelményeivel.

Hisz azt látjuk, hogy a belügyminiszter fedez minden törvényteleniséget, minden választási erőszakosságot, ha az a szabadelvű-párt érdekében történik.

Eklatáns bizonyítékokat szolgáltatnak erre Nyitra, Stomfa, Girált.

A nyitrai és stomfai választásokkal most nem kíván foglalkozni, csupán csak a girálti választásra tesz néhány megjegyzést.

A girálti választáson nem találkoztunk ugyan olyan embertelenségekkel, mint a nyitrai és stomfai választásokon: a választáson nem fordultak elő oly nagymérvű törvénytelenések, de annál nagyobb presszióval s a törvénytelenéseknek minden nemével történt a választási aktus előkészítése.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 19. A függetlenségi és 48-as népkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
- > 19. A függetlenségi és 48-as népkör bálja a Zöldfában.
 - > 25. A tisztikar táncszestélye a Fekete Sasban.
 - > 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - > 28. Román ifjuság hangversenye és bálja a Zöldfában.
- Február 2. A várád-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
- > 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
 - > 15. A tisztikar táncszestélye a Fekete Sasban.
 - > 16. A szepitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városi háznál.
 - > 16. Az önkéntes tűzoltó egyesület álarczos bálja a Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következők az-
letekben kaphatók:

- Kiss Dávid** kereskedése Fő-utca,
- Sonnenwirth-féle** bazárban Fő-utca,
- Kádár és Kiss** czégnél Kishid-fő,
- Kutasi D.** papirkereskedésében Uri-utca,
- Pauker Dániel** papirkereskedésében Kis-piacz,
- Reich Sándor** vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
- Mezsy János** fűszerkereskedésében Körös-utca.
- Reich Antal** kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
- Frankl Mari** tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
- M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
- Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A pécsi püspök betegsége.** Dulánszky pécsi püspök állapotában néhány nap óta tetemes javulás állott be. Katasztrófától már nem tartanak orvosok az s a javulás gyorsan haladhat előre.

* **Baleset a pályaudvarban.** A nagyvárad vasuti pályaudvaron egyre gyakoribb a szerencsétlenség. A pályaudvar szűk, s a forgalom növekedtével, mind nagyobb nehézségeket okoz a hely hiánya. Ez okozza a gyakori baleseteket is. De hát a M. Á. V. igazgatósága vajmi keveset törődik Nagyváradal s az itteni szükségletekkel. Az ország sokkal kisebb állomásainak kibővítésére százazreket költenek s évek panaszai után Nagyváradon megtették annyit, hogy egy rendőri szobát átalakítottak

II. oszt. váróteremmé. A mellőzésnek aztán gyakran mutatkoznak sajnos következményei. Tegnap délben fél 1 órakor a nagyvárad pályaudvarban a munkások egy része kocscitolással foglalatostkodott. Tolatás közben egyik kocsit elcsapta S z a b ó Gábor kocscitolót s fél lába a kerék alá került. A szerencsétlen szegény ember lábát nem metszette el a kerék, hanem lábszár-középen iszonyuan összeroncsolta. Társai vették ki az elalélt embert a kerek alól. Mire beszállították a közkórházba, sok vért vesztett. Dr. Braun kórházi osztályorvos azonnal gyógykezelés alá vette s kiszedte az összeroncsolt csontokat. Ha veszélyesebb komplikációk nem lépnek fel, meg tudják menteni a szegény ember életét; azonban valószínűleg béna lesz. A vizsgálatokat meg indították, de senkit sem lehet okolni a szerencsétlenségért.

* **Közveszélyes ut.** Nagy-Kut-utca végén a 140. számú ház mellett van egy keskeny hid s mellette a gyalogut helyén egy nyitott gödör, mely életveszéllyel fenyegeti az ott járó-keelőket. A mérnöki hivatalnak ily csekélységekre nincs ideje; mit törődik azzal, ha ott bármily szerencsétlenség történik. De ha már a főmérnöki gondoskodás nem terjed ki a veszélyes helyre, a rendőrség kötelessége közbiztonsági szempontból befödetni az árkot. Az egészhez alig kell egy négyszög méter erős deszka, s a szabad közlekedés biztosítva lenne. Tegnap este egy szegény asszony bukott bele a sötétben a gödörbe s lábát törte. A szomszédok emelték ki a közveszélyes helyről. Pár év óta ez már nem az első eset, a városi mérnöki hivatal nagyobb dicsőségére.

* **Egy család tragédiája.** Mint Szegedről írják, **Steingassner** Ákos törvényszéki bírót és nejét, **Dániel** miniszternek nővérét ma felszállították Budapestre az angyalföldi örültek házába. **Steingassner** már régebben súlyos idegbajban szenved, férjének a fejét pedig a buskomorságon kívül egy rendkívül bonyolódott csödügy zavarta meg, amelyben biráskodnia kellett. Azt hitte a közbecsülésben álló, szigorú jellemű bírót, hogy valami szabálytalanságot követett el, s hiába igyekeztek hivataltársai az ellenkezőről meggyőzni: ez a rögeszme az örültebe ütötte.

* **A városi tisztviselők fizetésének emelése,** illetve arányosítása tárgyában a közgyűlés által felvetett kérdésekre tett főszámvevői javaslatot tegnap tárgyalta a tanács. Az előterjesztés részletesen feltünteti a város összes jövedelmeit, mint fedezetet; másrészt az eddig felmerült, valamint a már elhatározott építkezésekből származó kiadásokat mint terhet, beleszámítva a fizetés rendezéséből származó nagyobb kiadást is s az eredmény szerint, ha minden már elhatározott építkezések s a fizetés emelés is keresztül vitetik, 3% közköltő emelkedés mutatkozik. Azonban ez alig ha bekövetkezhetik, mert a tanács a megtakarításokat, a miből több mint 40000 korona drágasági pótlék nyert évek óta kifizetést, nem vette figyelembe. Azonban az esetben, ha a miniszter a közvetett adó nemeket törölné, akkor mintegy 15% községi adóemelés volna szükséges. Erre nem igen kerülhet a sor, mert kárpótlás nélkül nem fogja megcsonkítani a városok jövedelmét, ide mutat a miniszter azon leírata is, a melyet a városok jövedelem forrásainak pontos kimutatása tárgyában intézett a thjf. városokhoz. Az előterjesztést a tanács elfogadta s kinyomtatva szétküldi a bizottsági tagoknak.

* **Az igaz jószág megkerül . . .** Schwartz Bertalan csak annyi összekötetésben áll a puska-por feltalálójával, hogy hasonló nevet visel, meg hogy neki is határozott szerencséje van. A pár évvel ezelőtt Nagyváradon megesset oláh tüntetések-nél a csoportosulás alkalmával valaki a mellényzsebéből kicsente értékes oxid óráját. Rövid időn belül törődött a veszteségbe s már el is felelte az óráját. A napokban azonban megakadt a szemé Nagy-Te-

leky-utczán a Király Zsigmond órásüzletének kirkatába n. A rég elveszett óráját felismerte. Jelenlegi tulajdonosa javítás végett adta Király Zsigmondnak. A rendőrség most kutatja a jelenlegi tulajdonost.

* **Hurray Emilről**, a bűn útjára tévedt sikkasztóról azt írja az egyik helybeli lap, hogy midőn végső kétségbeesésében bibornok puspökünkhöz fordult, ott olyan zavarosan beszélt, irtózatot bűnt, öngyilkosságot emlegetett, hogy az aulabeli papok elutasították a zavarodottnak látszó embert érthetetlen instanciájával. Ez a közlés, mint illetékes helyről értesülünk, úgy amint szól, nem felel meg a valóságnak. Amit Hurray Emil kért, azt igen világosan előadta. Zavarodottságról, irtózatot bűn s öngyilkosság emlegetéséről a legkisebb jel sem volt, sőt a kérelem elintézése is másként történt. Mindenesetre roppant nagyot hibázott az a szerencsétlen fiatal ember, de törvényes bíró elé állott, s hogy miféle jogszimen végeznek rajta egyes modern lapok vivisectiót, azt az olvasó közönség ítéletére bizzuk egyelőre.

* **A millenium és a vasárnap munkaszünet.** A kereskedelemügyi miniszter azt tervezi, hogy a jövő, milleniumi év nyarán, tavasztól őszig felfüggeszti a vasárnapi munkaszünetet, hogy ez által különösen a kereskedelmi forgalmat ne korlátozza. A kérdést most tanulmányozza a miniszter, de meghallgatja a kérdésben az illetékes faktorokat is. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamarát is felhívta, hogy véleményét mondjon a munkaszünet felfüggesztésére nézve.

* **Sporttéri jégpálya.** A Rhédey kert felülgelősége f. hó 15-ikétől kezdve naponként esteli 6 óráig 400 gyertya fényű világossággal világítja meg a sporttéri jégpályát, s így a pályát azok számára is használhatóvá teszik, akik elfoglaltságuk miatt arra csak alkonyatkor érkeznek. A jégpálya minden alkalmas napon délelőtt 9 órától fél egy óráig és délután 1/2 órától 6 óráig áll a közönség rendelkezésére. A bemeneti díj, ha katonai zene nincs, világításkor is felnőtteknek 20 kr. gyermekeknek 15 kr. Egyidőleg értesülünk, hogy a sporttér létesítése indokából a nagyváradi polgári lövész egyesület által kibocsájtott kölesön kötvények már elkészültek és azokat egy hét lefolyása alatt kézbesítik az aláíróknak.

* **Építkezési statisztika.** A városi gazdasági ügyosztály összeállította az 1895. év folyamán Nagyváradon eszközölt építkezések adatait. E szerint az elmúlt év folyamán épült 71 ház kőanyagból, 10 vályogból és 1 fából, a melyek vagy cseréppel, palával, vagy bádoggal vannak fedve. Zsindelyvel fedett ház 39 kőből, 45 vályogból és 34 fából épült.

* **Jóváhagyott költségvetés.** A városi nyugdíjalap 1896. évi költségelirányzatát a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal el látva leküldötte.

* **Elveszett férj.** Hetei Karolin férje Szegedi Lajos Ó-Palotáról f. hó 1-én elindult Bojtra, hogy a Kékes nevű tanyán elfoglalja új szolgálatát Gruner Józsefnél. A tanyára azonban nem érkezett meg és mind ez ideig nem tudni hogy hova lett. Felesége ki már előre elköltözött Ó-Palotáról, új lakásukban várta egy darabig, azután keresésére indult, azonban senki sem tud felőle felvilágosítást adni. Személy leírása: 40 éves, rendes termetű, kerek arcú, himlő helyes, haja szürkébe vegyülő, szeme sárga, orra szája rendes, borotvált, különös ismertető jele: fél karján saját neve valamint felesége neve egészen ki van tetovirozva. A mezőkeresetségi szolgabíró köröztetésének elrendelését kéri az alispántól.

* **A világ legnagyobb vitorlás hajója.** A gőzerő alkalmazásának kifejlesztése daczára a vitorlás hajók még mindig nagy szerepet játszanak a nemzetközi forgalomban, minek legjobb bizonyítéka, hogy a vitorlás hajó méretei is folyton növekednek, és ha el nem érik ugyan a gőzhajók méreteit, de ezeket nagyon is megközelítik. Így Brémában nem régen bocsájtottak vízre egy Potozi nevű vitorlás hajót, melynek méretei felül mulják az eddigi legnagyobbnak elismert France és Maria Rickmers vitorlás-

kat. Az új hajó-óriás hossza 120 méter, legnagyobb szélessége 14.16 m. rakodó képessége pedig 6.150 tonna, mely alatt 7.60 m. mélyen jár. Főárbozca 64 méter magas.

* **Leégett gőzmalom.** Mint Szegedről írják, a Haas és Deutsch cég »Viktoria« gőzmalma tegnap reggel kigyúladt. A délután tartott tűzrendőri vizsgálat kiderítette, hogy a tűz a koptatóban keletkezett, hol a megtaplósdott finom por magától gyúladt meg. A malom tüzeletli könyveit és okmányait megmentették. A gépház és a kazán épségben maradt. A kár 300.000 frt; liszt és buza 12.000 métermázsa pusztult el; mind biztosítva volt, a »Generali« biztosító társaság van leginkább érdekelve. A malmot még ez évben fölépítik.

* **Távbeszélő a Szaharában.** A »Köln. Ztg.« szerint most már a Szahara sivatagban is létesült a legmodernebb közlekedési eszköz: a telefon. Létesítését Bayolle mérnök kíséri meg, ki 100 emberből álló csapatjával Biszkrából Tuggurthba utazik. Bayolle nov. 18-án indult el Biszkrából és már első táborából telefon segítségével tett jelentést 18 km. távolságra. December közepére akart munkájával elkészülni, de szándékát egy nem várt körülmény meghiúsította. Ezen nem várt körülmény a telefon póznákát szállító tevék csökönnyös magatartása volt, melyek az ily »hosszu« teherhez szokva nem levén földre vetik magukat, a szolgálatot sokszor teljesen megtagadják. Ezen körülmény nem csak meglasztja Bayolle előhaladását, hanem még azon kelemetlenséggel is jár, hogy az ilyféle esetekben a tevé gyakran össze is töri a telefon rudat és ez a Szahara homok buczkái között pótolhatlan veszteség.

* **Farkasok a városban.** A nagy hideg a farkasokat is igen érzékenyen sújtja. Nem igen tudnak élelmet találni a hótakart mezőkön, erdőkön s ha a nagy hideg még tovább tart, nemsokára meg fog jelenni a rémhír a lapokban az oláhról és öt gyermekéről, akiket kiettek a csizmaikból a farkasok. Az első téli hír már ime jelentkezik: Déván a hegyről tegnap három farkas kullogott be a városba, a polgárok azonban bottal és kővel elriasztották a fenevadakat.

EGYLET.

A »nagyváradi tanítói kör« ma szerdán délután 1/2 órakor Eszenyi Sándor elnök elnökle mellett fő-utczai helyiségében rendes évi közgyűlést tartja.

Helyreigazításul. A kath. kör házi ügyei című referádánkba tegnap félreértés miatt két kis hiba csuszott be. Egyik: elnök azon előterjesztését, hogy a jogakadémiai kath. ifjuság a kör helyiségét ingyen használhassa, nem a jogakadémiai tanári kar kérelmére tette, mert a tanári kar az ifjuság semmi nemű magán ügyeibe nem avatkozik, de nem is avatkozhatik az ifjuság önállóságának megsértése nélkül, hanem tette egyes joghallgatók privát kérésére, másik: a könyvtárnoknak a könyvek beszerzésének módjára és a szegények segélyezésére vonatkozó indítvány felett választmány egyelőre napi rendre tért, miután még a költségvetéssel nem lehet tisztában.

Irodalom és művészet.

— **Vándorúton.** Költemények, írta Tompa Kálmán. Egy színész poétának a verses könyve, mely (csodák csodája) — a család boldogságnak zeng himnusokat. Talán éppen ezért bizonyos egyhanguság vonul végig a kötetben, »egy egyszerű«, nemes lélek meleg érzelmeinek megnyilatkozása. Ez a kevés változatosság azonban nem árt a könyvnek, mert akármit képzeljenek is a Titánok, még a tehetségnek is igen illik a szerénység. S hogy Tompa a tehetsége csak házi poétává avatja, aki csinos dalokat zeng az otthonról, a feleségéről, s egyéb személyes dolgairól, — de egy nagyobb szabású, több tüzet, erőt kívánó műfajban képtelen volna alkotni — arról mindenki meg lehet győződve, aki ezt a verses könyvet elolvassa. Csendes melódiák s nem erős szen-

vedélyek viharzó ritmusai adják meg e könyv alaphangját. Szerény, igénytelen, de nemes alak a költeményeknek a hőse — mert ez a kötet mind tisztán lírai vers. Sajnos azonban, hogy ez a nemes szívű poéta igen gyakran hadi lábón áll a magyar rithmus törvényeivel, s az írásain gyakran meglátszik, hogy nem professionátus íróember. De ki róná fel ezt hibául az első kötetben?! Az igen diszes czimlappal ellátott könyvnek 1 frt. az ára, s megrendelhető a szerzőnél az aradi színházban. A kötetből lapunk mai tárczájában mutatványt is közlünk.

— **Millenniumi prédikáció.** Egy igazán modern hangon tartott, mégis szigorúan katolikus jellegű s hazát szerető szívre valló prédikáció hagyta el a sajtót a napokban, — dr. Némethy Gyula papnöveldei lelkiigazgató adta ki újév napján a nagyváradi székesegyházban tartott beszédét. A füzet a Szent László-nyomda diszes kiállításában jelent meg.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest Fél gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány Fél gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 12 ¹⁵ éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴⁵ d. u., 1 ⁴⁵ éjjel.
Kolozsvár fél gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyes- vonat 12 ⁰⁵ d. u., sze- mélyv. 3 ⁵⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 8 ³⁰ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., sze- mélyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged fél személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó fél ve- gyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴⁵ d. u.	Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva fél ve- gyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma fél sze- mélyvonat 6 ³⁵ r., vegyes- vonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

REGENY-CSARNOK.

Az erdészlakban.

Irta: Seevald H.

11

Fordította Bércziházi Bérczy Margit.

— Vagy úgy! Erika küldé ont. Azért juttottam egyszerre eszébe. S azért a hangulat változás. Mit is segítsek tulajdonképen.

— Jól tudhatja, hogy Erika kisasszony nem küld segítségért. Csak én gondoltam, hogy önnek szórakozást nyujtana egy kis foglalkozás és feledtetné félelmét. De hogy mit ért a kedélyváltozás alatt, azt igazán nem tudom.

— Nem-e? Mióta lett oly nehéz felfogású meg rám komolyan, mert a soha végződni nem akaró sakkjátszma után, a revancheot akkora halasztottam, amikor — — —

— Amikor én akarom, nemde Langen ur?

Ezt már nem parancsoló hangon mondá, de tréfálkozó hangot próbálva felvenni, de ez — minden újabb villámlástól félve, — alig akart sikerülni — habár ez őt még bájosabbá tev. Minden félelme mellett is észrevette azon benyomást, melyet Ernőre tett s melynek befolyása alatt felelé.

— Persze természetesen Eliza kisasszony. Ily csekélység miatt ne legyen közöttünk félreértés. — S eközben félig habozva kezét nyujtá.

Liza gondolkodni látszék, ha valjon a nyujtott kezét elfogadja vagy sem, de egy cikázó villám miatt megjedve gyorsan megragadá Ernő kezét s még akkor sem engedé el, midőn Erika a szobába lépett.

— Az ön kése ez Langen ur? kérdé Erika hirtelen remegőre vált hangon. A pinczében találtam a sörös hordó mellett. —

— Köszönöm, felelé, mialatt, kezét kiszabadítá, s Erika elé lépve folytatá: Végre ön is velünk fog maradni nemde? —

— Én! Oh dehogya; a Mili után kell néz-nem, reggel óta senki sem törődött véle. —

III.

A zivatart felhőszakadásszerű esőzés követé. Még a délután folyamán hirül vették az erdőszlakban, hogy az erdőt határoló ugynevezett kis völgy viz alatt áll,

— Holnap hajnalban ki kell menünk, meg nézni, mit lehetne még menteni, vélekedék az öreg, akivel Wendler a teendők felől tanácskozott

— Ugyan mimenteni való volna ott még?

— Holnap jó idő lesz — főerdész úr — s ha a víz nem mosta a fűvet, úgy még felszállhatjuk egy részét, a lejtő napos oldalára. Csak munkásaink volnának, de azok mostan sehohsem kaphatók. Ha azonban főerdész ur nem ellenzi úgy leszaladnék hamarjába a faluba megnézni, ki volna hajlandó beállani.

— Tedd ezt Péter, — felelé Wendler, s a nappali szoba felé irányozza lépteit. Hogy minden összező ilyenkor — mondá belépve. Holnap hajnalban a mezőn legyenek, kilenczkor pedig már az erdőt kell megjárni, s hozzá még ez ostoba czéllövészet, holnaputánra. —

Ha megengedi a főerdész úr, én fogok a mezőre menni, a faállományon úgy sem lesz dolgom.

— Igaza van az erdő talaja teljesen átázott; de azért még sem engedhetem meg, hogy ön járja be földeimet. —

(Foly. köv.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Bujánovits Sándor: Legujabban a kormánypárton az a jelszó kapott lábra, hogy a néppárt ellen minden szabad, mert az vallási fanatizmussal dolgozik.

Ő a törvényt csak egyféleképpen tudja interpretálni minden párttal szemben.

Különben is a kormánypártnak legkevésbé van vallási fanatizmusról beszélni.

Hiszen éppen Girálton történt, hogy az orthodox zsidóság mind a kormánypárthoz csatlakozván, egyik független gondolkozású egyén közülök a nemzeti párt mellett foglalt állást.

Ennek aztán a nyakára küldték a rabinust azzal, hogy szavazzon a kormánypárti jelöltre, mert ellenesetben ki lesz átkozva. (Nagy zaj.)

Hát ez nem harebavitele a vallási fanatizmusnak.

Nem nagy gyönyörűsége volt neki ezeket elmondani, de provokálva volt arra, mikor a kormánypárt elnöke a girálti választásról, mint fényes erkölcsi győzelemről beszél.

Nem reméli, — de adja Isten, — hogy ez állapotokat, már csak a millenáris ünnepekre való tekintettel is, minél előbb megváltozzanak. De ismétli, ő nem reméli s ezért a tételt el nem fogadja. (Zajos éljenzés.)

Mezey Mór személyes kérdésben kér szót.

Kubinyi Géza hosszabb beszédében a girálti s stomfai választásokon előfordult törvénytelenéseket szépitgette s mentegette.

Bujánovics Sándor személyes kérdésében szólalt föl mire

Kubinyi Géza pár szóval válaszolt.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A stomfai petíció.

Budapest, január 14. (Saját tud. távirata.) A IV-ik bíráló bizottság január 18-án tart ülést, melyen megválasztja a stomfai petíció előadóit.

Kormányt buktató malmok.

Budapest, január 14. (Saját tud. távirata.) A kartell-malmok közös akciója az üzemredukcióra nézve valószínűleg zavart idéznek elő a kormányban. A kereskedelmi miniszter ugyanis a kartell-malmoknak megígérte, hogy olyan módon viszi keresztül az őrlési forgalom kérdésének megoldását, a mely a malmok igényeit tökéletesen kielégíti. A miniszternek ez az ígérete birta a malmokat arra, hogy az üzemredukció megkezdését e hónap 15-ikéig felfüggeszszék.

Időközben megjelent az őrlési forgalom új szabályzata, melyből kitűnt, hogy Dániel Ernő álláspontja vereséget szenvedett a földművelésügyi miniszter követeléseivel szemben. Dániel Ernő erre még egy kísérletet tett; a legvégső határig menő fuvardijkedvezményeket engedélyezett a malmoknak kárpótlásul az őrlési forgalom új szabályzatának rendelkezéseire.

A malmok azonban — nem fogadták el a miniszter ajánlatát s kimondták, hogy holnap megkezdik az üzemredukciót. Ily módon Dániel mindkét részen vereséget szenvedett: nem birta teljesíteni a malmoknak tett ígéretét, másrészt pedig a malmok nem teljesítették azt a feltételt, melynek keresztülvitelére a miniszter kötelezettséget vállalt. A kereskedelmi miniszter most a miniszter tanács elé viszi az ügyet.

Apponyi beszéde.

Budapest, jan. 14. (Saját tud. táv.) Gr. Apponyi beszéde csak azért maradt el, mert a nemzeti párt vezére nem akarta, hogy Bánffy kitérhessen az azonali válasz elől.

Európai polgármester kongresszus.

Bpest, jan. 14. (Saj. t. t.) Fővárosi körökben tervezik, hogy az ezredéves kiállítás alkalmával és pedig arra az időre, a mikor a hó-doloz diszmenet a király előtt elvonul, az összes fő- és nagyvárosok polgármestereit hívja meg vendégül a főváros. Ez ügyben tegnap Gerlóczy alpolgármester elnöklete alatt bizalmas természetű értekezlet volt, a melyen a kiállítási nagybizottság tagjai vettek részt. Az értekezlet örömmel vette tudomásul, hogy az eddigi információk szerint a főváros meghívását a legnagyobb készséggel fogadják el az illető polgármesterek. Hosszabb élénk eszmecsere után az értekezlet egy szűkebbkörű albizottságot küldött ki, hogy ez ügyben konkrét javaslatot tegyen s azt az indokollással együtt terjeszse mielőbb az értekezlet elé.

Tisza Kálmáné órája.

Budapest, jan. 14. (Saját tud. távirata.) A múlt évi december 26-án történt, hogy Tisza Kálmáné kikísérte fiát a vasuthoz s azzal visszakocsizott lakására a városba. Alighogy hazaért a kegyelmes asszony, ésszerevette, hogy hiányzik gyönyörű művű kis aranyórája, melyet magával vitt volt. Mikor minden keresés hiábavalónak bizonyult. Feljelentette a dolgot a rendőrségnél, mely legelőbb is azt nyomozta ki, hogy Tisza Kálmáné a 127. számú fiakkert használta a vasuthoz mentekor. Évinger János detektív elment az illető bérkocsisoz s amint ott megmotozta Moravek János loápolót, ennek csizmájába rejtve megtalálta a keresett órát. Moraveket elfogták s ma mondott lelettel ítéletet Baumann Mór kir. aljárásbíró. A személyesen meg nem jelen panaszosnő ellopott óráját 40 frt értékűnek jelentette be s a vádlott elmondotta, hogy azt akkor találta, mikor a kocsit tisztogatta. Ellopni nem akarta a talált jószágot.

Baumann bíró jogtalan elsajátítás ezimén 14 napi fogházra és 10 frt bénzbüntetésre ítélte Moraveket, de őt nyomban szabadon bocsátotta mert december 27-ike óta tartó vizsgálati fogóságával kitöltöttnek vette.

A zsidók áldozata.

Bécs, jan. 14. (Saj. tud. táv.) Ma kezdődött Deckert bécsi plébános izgatási ügyének tárgyalása az esküdtszék előtt. Az ügyészség a nevezett lelkésznek különösen 3 legutóbbi egyházi beszédét inkriminálta, kiemelvén, hogy egyik beszédében a tiszta-eszlári esettel is foglalkozott és hangsúlyozta, hogy a zsidóknak igenis szükségük van a keresztények vééré, szükségük van pedig rá egyes vallási szertartásaikban, különösen pedig a maczesz készítéséhez.

A zsidókat egyébként a keresztények nyakára küldött Isten ostorának nevezte. A tárgyalásnak már a kezdete is elég izgalmas volt.

— Volt már büntetve? kérdezte az elnök.

— Igen, mint a zsidók áldozata, — felelt a vádlott.

Azután a vádlottnak nyolcz prédikációját olvasták fel, köztük a három inkrimináltat is.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 13.

Budapest, január 13. I. Készárúzet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 30.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb áron vásároltak.

Tiszavidéki 800 q. 81 k. 7.30 frton.

Idegen búzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.30—6.40 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.25 frton

II. Határidőzet. Amerikában a készletek apadótban vannak, a miért 3/4 centes áremelkedést jelenteminek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.80—6.92 frt, rozs tavaszra 6.19—6.24 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.43—4.46 frton, zab tavaszra 6.7—6.09 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.70—10.75 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.91—6.94 frt, buza tavaszra 7.15—7.18 frt, rozs őszre 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.25—6.27 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.43—4.44 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.08—6.10 frt, káposza repce szeptemberre 10.70—10.75 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, jan. 13. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép: 54—55 kr.; Fialat könnyű: 00—00 kr.; Szerbiai nehéz: 53—54 kr.; közép: 53—54 kr.; könnyű: 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	47.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.25
Osztrák korona járadék	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—
Osztrák magyar bankrészevény	1000.—
Magyar hitelbank részevény	397.—
Osztrák hitelintézeti részevény	360.20
Osztrák-magyar államvasuti részevény	358.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	960.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.40
Páris vista	48.15
20 márkás arany	11.87

Főszerkesztő: **Dr. PERSZ ADOLF.**

Felelős szerkesztő: **SZABÓ LÁSZLÓ.**

699/1895. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbírósnak 1895. évi 799. P. számú végzésével **Löblé Henrik** felperes részére **Burger Benjamin** és **Társai** Zsurzs János, Tresán János és **Friek** Anna széltállói lakosok alperesek ellen 140 frt követelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 322 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbírósnak 5437/1895. P. számú végzésével az árverést elrendeltetvén annak felülfoglalatók követelése erejéig is a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Széltállón leendő megtartására határidőül **1896. évi január 22-ik napján délután 2 órája** tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt 2 darab hámas ló, szoba butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, amennyiben részükre a foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdése előtt kiküldöttéknél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Margittán, 1895. december hó 9-én.

Jancsó Béla,
kir. bir. végrehajtó Margittán.

93. V. szám.
1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbíró-ságnak 1895. évi 2952 P. számú végzésével **Persikamer és & felperes részére Szilágyi Keve és Szabó István** micskei lakosok alperesek ellen 97 frt 85 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt 3961 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró-ság 5102/895. P. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Micske községben leendő megtartására határidőül **1896. évi január hó 21-ik napján délutáni 3 órája** tüzetik ki a mikor a bíróilag lefoglalt cséplőgég s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Margittán, 1895. évi december hó 3-ik napján.
4 1-1

Jancsó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

658/1895. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólirtott kiküldött végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbíró-ságnak 1895. évi 2873. P. számú végzésével **Perl és társa** felperes részére **Tóth Miklós** szalacsi lakos alperes ellen 1 frt 20 kr követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 360 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró-ság 658/95. P. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Szalacs községben leendő megtartására határidőül **1896. évi január hó 18-ik napján** délután 2 órája tüzetik ki, a mikor a bíróilag lefoglalt 3 drb hámos ló s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Margittán, 1895. december 3-án.

Jancsó Béla,

kir. bir. végrehajtó Margittán.

5 1-1

682/1895. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbíró-ságnak 1890. évi 209. és 674. P. számú végzésével **Leipnik és Fenyvessy** cég ugy **Társai** felperes részére **Schwartz Lázár és neje** szent-lázári lakosok alperesek ellen 103 frt 39 kr követelés a lefizetett fizetések betudásával és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 340 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró-ság 5210/95. P. számú végzésével az árverés elrendeltetvén annak felülfoglaltatók követelése erejéig is a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Szent-Lázáron leendő megtartására határidőül **1896. évi január hó 23-ik napján délután 3 órája** tüzetik ki, a mikor a bíróilag lefoglalt 2 hámos ló, 1 drb futó kocsis s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Fölhivatnak mind azok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Margittán, 1895. december hó 9-én.

Jancsó Béla.

kir. bir. végrehajtó Margittán.

2 1-1

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA
Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPÍR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitünő minőségű, cégünkkel ellátott aczéltollak.